

LitLab Leesclub

Leesclub 52: Literatuur & filosofie

De erfenis van Richard Grenville van Natalie Koch

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Tirza* van Arnon Grunberg. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Marloes Lip, in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

‘Realiseer je, Alexa, dat met wat ik je nu ga vertellen, je een wereld binnentreedt die strikt geheim is. Je zult toetreden tot het meest geheime genootschap dat de mensheid kent en je mag er geen woord over loslaten tegen wie dan ook, tenzij het een medelid is. Je hebt nu een keuze. Als je zegt dat je niets wilt weten, laat ik je gaan en blijft alles bij het oude. Als je ja zegt, eis ik geheimhouding van je, dan zul je een leven vinden met mogelijkheden die je nooit had durven dromen, maar ook met vele beperkingen. Wat kies je, Alexa?’

De erfenis van Richard Grenville van Natalie Koch is het eerste deel uit een serie van drie boeken over een verborgen universiteit voor magie. Aan de buitenkant ziet deze Untraceable University er doodnormaal uit, maar in werkelijkheid volgen sommige studenten er een schaduwprogramma over tovenarij. Ook de Nederlandse studente Alexa Westerhof blijkt een van die uitverkoren studenten te zijn. Ze vertrekt naar Londen om een half jaar in het buitenland te studeren, maar ontdekt al snel dat ze niet voor de colleges over literatuur naar de universiteit gelokt is. Het lijkt erop dat haar verblijf in Engeland iets te maken heeft met haar vader, die ze nooit gekend heeft. Dan stelt het hoofd van Untraceable University, Artemus Jones, Alexa voor de keuze: kiest ze voor de waarheid – over zichzelf en over de wereld – of blijft ze liever in onwetendheid, en gaat ze terug naar haar gewone leven?

Je kunt *De erfenis van Richard Grenville* lezen als een spannend boek over een studente die een mysterieuze en magische wereld binnentreedt. Maar daarnaast stelt het verhaal allerlei filosofische vragen: over goed en kwaad, over de betrouwbaarheid van onze waarneming, en over de kracht van verhalen. In deze leesclub praat je niet alleen over *De erfenis van Richard Grenville* als een spannend boek, maar ga je ook met elkaar in discussie over zulke vragen.

Ronde 1: Vragen voor grip op het verhaal

Draai de 5 kaartjes met vragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Hieronder staan verschillende fragmenten uit het boek. Welke gevoelens roepen de scènes uit het verhaal bij jullie op. Kies allemaal een fragment en probeer je in te leven. Probeer vervolgens de vraag aan de personages uit het fragment te stellen en die te beantwoorden.

Fragment 1: ‘En...Alan?’ t/m ‘geaccepteerd, Artemus’ (blz. 14-15). Wat zou je willen vragen aan Artemus?

Fragment 2: ‘Hi Lex’ t/m ‘Jezus Sander’ (blz. 28-29). Wat zou je willen vragen aan Alexa?

Fragment 3: ‘Je vader’ t/m ‘hetzelfde neer.’ (blz. 115). Wat zou je willen vragen aan Alexa?

Fragment 4: ‘Toen ze’ t/m ‘zich dicht.’ (blz. 93-94). Wat zou je willen vragen aan Alexa?

Fragment 5: ‘Magi die’ t/m ‘te zien.’ (blz. 234). Wat zou je willen vragen aan Alexa?

Fragment 6: ‘Zijn wij’ t/m ‘week achteruit.’ (blz. 471-473). Wat zou je willen vragen aan Alexa?

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *De erfenis van Richard Grenville* samen een waardering uitgedrukt in sterren.

Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed?

Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Vraag 1

Welk 'geheim' onthult Rafiel over Artemus Jones in de intro van het boek?

LitLab

Vraag 2

Waarom kijkt men er zo van op dat Matthews weer aan de universiteit rondloopt?

LitLab

Vraag 3

Alexa gaat in de herfstvakantie niet naar huis, maar ze gaat mee met Sander. Waarom doet ze dat?

LitLab

Vraag 4

Alexa krijgt tijdens haar zoektocht in het boek hulp uit onverwachte hoek. Wie komt haar helpen?

LitLab

Vraag 5

Wat hebben de 'Vijf Families' oftewel de 'Quinqueconiuratio' met het verhaal te maken?

LitLab

Antwoorden

1. Jones was verantwoordelijk voor de dood van drie studenten. Ook goed: er blijkt nog een kind te zijn van die studenten.
2. Hij zou collega Rafiel aangevallen hebben en daarom ontslagen zijn.
3. Alexa wil haar moeder nog niet vertellen over de magische krachten.
4. Professor Rafiel.
5. De 'Quinqueconiuratio' vormden de start van de moderne magie in West-Europa.

LitLab

Grip op het
verhaal

Vraag 3

Grip op het
verhaal

Vraag 2

Grip op het
verhaal

Vraag 1

Antwoorden

Grip op het
verhaal

Vraag 5

Grip op het
verhaal

Vraag 4

Feest der herkenning? 1/8

In het fragment uit de inleiding wordt Alexa voor een keuze gesteld. Welke keuze zou jij gemaakt hebben en waarom?

Feest der herkenning? 2/8

Je leest het verhaal mee vanuit Alexa's perspectief. Welk perspectief had jij graag toegevoegd en waarom juist dat perspectief?

Feest der herkenning? 3/8

Professor Jones zegt: 'Voor geloof, in wat dan ook, dat hoeft niet per definitie een god te zijn, is verbeeldingskracht nodig, en verbeeldingskracht is een elastiek dat met de jaren zijn rek verliest.' Wat zou hij hiermee bedoelen en is deze stelling ook op jou van toepassing?

Feest der herkenning? 4/8

Alexa moet zich, vanaf het moment dat ze de geheime wereld accepteert, anders voordoen dan ze is. Ze liegt naar de buitenwereld over haar eigen ik. Hoe zou jij je voelen wanneer je dat moest doen?

Feest der herkenning? 5/8

Matthews noemt in zijn college de jij-spreuken ethische spreuken, omdat het vaak ethische kwesties raakt. Er zouden grenzen zijn aan wat je een ander op kunt leggen. Waar zou voor jou de grens liggen?

Feest der herkenning? 6/8

In het verhaal lijken veel personages twee verschillende karakters te hebben. Zo heeft Alexa twee kanten, maar bijvoorbeeld docente Haywood ook. In hoeverre geldt dit ook voor jou, en in welke situaties laat jij een andere kant van jezelf zien?

Feest der herkenning? 7/8

Tijdens het toneelstuk van Sander ziet Alexa hoe klasgenoot Peter verandert: 'Het was alsof hij pas zichzelf kon worden als zijn eigen bleke persoonlijkheid in iemand anders verdween.' Kan zo iets alleen met toneelspel? Of denk je dat het op een ander moment ook kan?

Feest der herkenning? 8/8

De roman beschrijft hoe Alexa 'ontdekte dat verhalen gaten konden vullen, dat de pijn die personages leden een tegengif konden zijn tegen de tekortkomingen van je eigen leven...'. Hebben verhalen (boeken, films, series enz.) op jou een vergelijkbaar effect, en waarom wel of niet?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

In het boek wordt gesteld: 'ik kan meer, dus ik mag meer' als het gaat over mensen met of zonder magie. Die stelling raakt aan ethiek: wat mag wel en wat mag niet. Kun je een voorbeeld geven van een situatie uit onze eigen wereld waarin 'ik kan meer, dus ik mag meer' geldt?

Stof tot nadenken? 2/8

Een andere ethische kwestie uit het boek is de volgende: 'We weten allemaal dat we geen magie mogen gebruiken in het bijzijn van non-magi, we mogen al helemaal geen magie gebruiken op non-magi, maar wat nou als die non-magi het niet merken, als we het doen voor hun welzijn?' Wat vind jij?

Stof tot nadenken? 3/8

In haar college stelt professor Haywood de vraag: 'Welk levend wezen is zo gek om een groot deel van zijn tijd te besteden aan belevenissen die niet echt zijn gebeurd van mensen die niet echt bestaan?' Waarom denk jij dat mensen verhalen zo belangrijk vinden?

Stof tot nadenken? 4/8

Het boek dat Alexa krijgt heeft erg veel impact op mensen: het zuigt mensen in de verhaalwereld en Alexa krijgt er zelfs een rol in. Ken jij voorbeelden van boeken (fictie of non-fictie) die ook een grote impact hebben (gehad) op de lezers van dat boek?

Stof tot nadenken? 5/8

De roman herinnert je er verschillende keren aan dat je een verzonnen verhaal aan het lezen bent. Op welke manier zie je die nadruk op de 'verzonnenheid' en betrouwbaarheid van het verhaal terug in Alexa's leven?

Stof tot nadenken? 6/8

Je zou de schaduwwereld van de magi kunnen zien als een metafoor voor de verzonnen wereld die we betreden in boeken en films. Welke overeenkomsten zie je tussen die twee werelden?

Stof tot nadenken? 7/8

"Met alles wat we ontdekken, verliezen we ook iets: geloof, verwondering, verbeelding. We weten steeds meer, maar we staan steeds minder open voor betovering." In hoeverre is deze uitspraak van toepassing op onze eigen wereld?

Stof tot nadenken? 8/8

Het boek in het verhaal heet *Een kerkhof voor personages*. De bedenker zegt: "Mensen onderschatten het belang van personages". Ben jij door *De erfenis van Richard Grenville* anders gaan nadenken over dat belang van verhalen en personages? Leg je antwoord uit.

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8